

Boekbesprekingen

Prof. Dr. F. J. Tempel: *Tandheelkundig woordenboek*. 413 pag. Bohn, Scheltema en Holkema, Utrecht/Antwerpen 1983. Prijs f 75,—. ISBN 90 313 0565 0.

Dit tandheelkundig woordenboek is, voor zover ondergetekende bekend, het eerste dat in de Nederlandse taal is verschenen. In feite is het geen woordenboek, maar zoals de samensteller in zijn voorwoord opmerkt, een inventaris van de tandheelkundige terminologie. De auteur verdient een compliment. Want het is zeker geen eenvoudig karwei zo'n verzameling van ongeveer 15.000 tandheelkundige begrippen en woorden, met daarnaast nog een aantal termen die direct of indirect met ons vakgebied verband houden, bijeen te brengen.

Tijdens het schrijven van deze bespreking heeft ondergetekende tien woorden en begrippen at random uit een willekeurige aflevering van dit tijdschrift 'getrokken' en deze vervolgens opgezocht. Immers, op deze manier kan men een indruk krijgen van de volledigheid van het boek. Die woorden waren: siliconen, therapie, glas-ionomeercement, tandheelkunde, profylaxe, statistiek, virus, transmissie-elektronenmicroscopie, implantaat en covalente binding.

Alleen de woorden tandheelkunde (!), statistiek en covalente binding zijn niet vermeld, zodat voorzichtig mag worden geconcludeerd dat dit woordenboek lijkt te voldoen.

Het werk is goed verzorgd uitgegeven. De tekst is duidelijk. Hoogstens is de prijs van f 75,— wat aan de hoge kant. Het kan iedereen, werkzaam binnen de tandheelkunde, van harte worden aanbevolen.

M. A. J. Eijkman

J. Hemels: *Massamedia als medespelers. Toegang tot het studieveld van de massamedia-communicatie*. 375 pag. Uitgeverij Het Spectrum bv, Utrecht/Antwerpen 1982. Prijs f 39,90. ISBN 90 274 62275.

Steeds meer Nederlanders krijgen belangstelling voor massamedia-communicatie en wat daar zoal bijhoort. Men denke b.v. aan public relations, voorlichting en reclame. Die belangstelling is ook binnen de tandheelkunde duidelijk waarneembaar. Zo ziet men onder meer dat principes uit de (massa)communicatie-wetenschappen in het curriculum van tandheelkundige studenten is opgenomen en dat de Nederland-

se Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde in de afgelopen jaren steeds actiever met public relations bezig is.

In dit boek kan de gebruiker met de, op dit gebied, belangrijke Nederlandse en buitenlandse literatuur kennismaken. Daarnaast is een zo volledig mogelijk overzicht van bibliografieën, tijdschriften en naslagwerken e.d. opgenomen.

De auteur geeft als inleiding een aantal beschouwingen over de huidige werking en functie van massamedia. Deze lijkt, voor de niet-ingewijde in dit gebied, zeer leerzaam. De schrijver stelt vast dat, als men binnen het kader van het communicatieve gedrag van mensen de massamedia-communicatie-literatuur bestudeert, het dan mogelijk is beter inzicht te verkrijgen in de tussenmenselijke communicatie en de uitwerking van communicatieve boodschappen op ontvangers. Voor tandartsen kan dat bijzonder nuttig zijn nu patiëntenvoorlichting steeds meer in de belangstelling komt.

De hoofdstukken 1 en 3 uit deel I, massamedia fundamenteel en intentioneel beschouwd, kunnen dan veel informatie verstrekken. Verder geeft dit boek veel kennis over de pers, de omroep en de functie van massamedia in de geïndustrialiseerde landen en de Derde Wereld.

Voor tandartsen die geïnteresseerd zijn in communicatie is dit boek nuttige lectuur.

M. A. J. Eijkman

Onder redactie van J. R. Strub, B. E. Gysi en P. Schäfer: *Schwerpunkte in der oralen Implantologie und Rekonstruktion*. 269 pag., 277 afb. Quintessenz Verlags-GmbH, Berlin, Chicago, London, Rio de Janeiro, Tokyo 1983. Prijs DM 298,—. ISBN 3 87652 288 9.

De drie redacteurs van dit rijk in kleur geïllustreerde boek zijn werkzaam op de afdeling 'Kronen und Brückenprothetik und Materialkunde' van de Universiteit van Zürich. Zij zijn van mening dat de orale implantologie niet alleen vanuit de chirurgische optiek moet worden benaderd maar juist ook meer vanuit de tandheelkundige reconstructieve kant.

De 'zwaartepunten' worden dan ook in 16 hoofdstukken beschreven door 17 auteurs, waarvan er 13 aan bovengenoemde afdeling zijn verbonden.

Het boek toont met veel illustraties hoe op verschillende implantaten suprastructuren (veelal bruggen) kunnen worden gemaakt. Behandlingsplan, mondhygiënische behandeling voor en na implantatie en reconstructie, en röntgenmethododes wor-

den beschreven. Daarna wordt als toepassing in 36 pagina's aan de hand van 86 kleurenfoto's een geval van reconstructie getoond van begin- tot eindsituatie. De twee gebruikte implantaten in de gedeeltelijk betande onderkaak (vrij-eindigende toepassing) zijn het zogenaamde 'cilindervormige IMZ-implantaat' en het zogenaamde 'Ebauches bladimplantaat', de bovenkaak heeft alleen natuurlijke pijlers. De getoonde behandelingsfasen betreffen alleen de prothetische aspecten als voorlopige en definitieve afdrucken, opbeetplaten, voorbehandeling, stompen- en modelvervaardiging, montage in articulator, opwasen opbakmethodiek en pas- en plaatsmethode.

Voorafgaand worden meer theoretische zwaartepunten behandeld. Deze hoofdstukken bestaan uit literatuurstudies en overzichten alsmede enige resultaten van eigen onderzoek, ieder hoofdstuk met een eigen literatuurlijst. Behandeld worden o.a. anatomie, wondgenezing, theoretische belastingsmogelijkheden van implantaten en bot, en de grensvlakken met epitheel, bindweefsel en bot. Daarbij worden deze grensvlakken vergeleken met die rond natuurlijke gebitselementen. Over bindweefselaanhechting zoals bij natuurlijke tanden voorkomt is men (te?) sceptisch: zij zou tot op heden nog nooit aangetoond kunnen zijn.

Er wordt gewezen op de gevolgen van b.v. epitheliale neerwaartse groei en afkapseling en de mogelijkheden om deze processen klinisch en röntgenologisch vast te stellen.

Tenslotte geeft het boek een beknopt literatuuroverzicht van implantaten en implantatiemogelijkheden, vooral van metalen en andere 'biopassieve' implantaten en bespreekt het enige doelstellingen van implantologisch onderzoek. Het boek is op dit punt niet volledig en gaat weinig in op bio-materiaalkundige aspecten en op de kunde van het implanteren zelf.

Vanwege de overzichtelijke opbouw, de prothetisch-klinische invalshoek en de zeer vele fraaie anatomische, histologische, tandtechnische, klinische en röntgenologische illustraties voldoet het echter geheel aan de doelstelling die de auteurs zich hadden gesteld. Deze was om in het complexe probleemveld van de omstreden tandheelkundige implantologie een aantal zwaartepunten voor de geïnteresseerde tandarts, student en tandtechnicus te belichten vanuit de invalshoek van de reconstructieve tandheelkunde.

C. de Putter